

Utslussningspeng för bättre väg ut från fängelse

Hur ska de som avtjänat ett fängelsestraff få allra störst möjlighet till ett vanligt hederligt liv? En utslussningspeng skulle kunna ge bättre samarbete mellan stat och kommun och göra övergången lättare. Det sa justitieminister Morgan Johansson när han besökte Skyddsvärnets halvvägshus.

– Vi hamnar sist i bostadskön, men står ofta först i kön hos Kronofogden.

Tony som avtjänar sista delen av sitt fängelsestraff på Skyddsvärnets halvvägshus i Stockholm, förmedlade ett allvarligt problem med glimten i ögat när **justitieminister Morgan Johansson** var på besök.

– Du kan ha jobb och inkomst när du muckar, men har du betalningsanmärkningar då kommer du ändå inte in i klubben. Då är risken stor att du hamnar hos gamla kompisar, fortsatte Tony.

Nilla Helgesson, direktor på Skyddsvärnet efterlyser större möjlighet att få socialtjänsten med på att bevilja till exempel en träningslägenhet, där den som avtjänat sitt straff kan få stöd under en övergångsperiod.

– Men om det är någon som tjänar pengar då säger socialtjänsten ofta nej för då är det inte tillräckligt illa för att de ska gå in med insatser.

Morgan Johansson tror på ett bra samarbete mellan stat och kommun för att komma tillrätta med det här.

–Jag skulle kunna tänka mig en utslussningspeng. Många är kritiska till socialtjänsten men de har fått en svårare arbetssituation på många sätt de senaste tio åren. Jag tror man skulle behöva ett ekonomiskt smörjmedel.

På halvvägshuset bor alla i egen lägenhet med ett rum och litet kök. Ett gemensamt sällskapsrum med teve och datorer finns också.

–Fördelen med halvvägshus är att vi kan träffa vanliga människor, åka kollektivt till jobbet och så har vi 12 timmar fritid i veckan, sa **Dennis** som kommer att ha bott på halvvägshuset ett knappt år när han avtjänat sitt straff i höst.

–Efter en lång tid i fängelse är det en upplevelse bara att röra sig ute bland folk. Många känner det först som att det står i pannan var man kommer ifrån, och vet inte ens hur man köper en bussbiljett, sa **Anneli Norstedt**, föreståndare för halvvägshuset.

Ett av kriterierna för att få del av utslussningsåtgärden halvvägshus är att den dömda ska ha en sysselsättning ordnad minst 20 timmar i veckan – arbete, arbetsträning eller studier. Ett annat krav är att man skött sig på anstalten och haft permissioner utan anmärkning.

Skyddsvärnets halvvägshus i Stockholm har kapacitet att ta emot 20 personer men bara nio platser utnyttjas i dagsläget. Varför är det inte fullt, undrade Morgan Johansson och fick till svar att det kan bero på en rad olika saker. Bland annat är beläggningen på anstalterna överhuvudtaget låg just nu.

Justitieministern gav sig inte utan ställde följdfrågan om kraven för att godkännas är för högt ställda.

–Det har vi diskuterat. Man måste ha deltagit i någon form av riskreducering på anstalten. Det får så stora effekter om man inte klarar kraven, det ska inte finnas någon beaktansvärd risk för att man avviker, återfaller i brott eller missköter sig på annat sätt, svarade **Ulrika Näslund**, verksamhetsexpert på kriminalvården Region Stockholm.

–Kanske är det möjligt att våga lite mer? Vi har i princip

noll misskötsamhet här, menade Nilla Helgesson från Skyddsvärnet.

–Hur man ska väga risken för misskötsamhet och kraven på säkerhet å ena sidan mot behovet av utslussåtgärd eller annan insats för klienten å andra sidan är en svår balansgång, blev svaret från Susanne Wedin, regionchef kriminalvården i Stockholm.

Hur riskerna ska bedömas och vad man kan våga är helt enkelt kriminalvårdspolitik.

Många som jobbar på anstalter eller inom frivården ute i landet känner inte till att det finns halvvägshus, så informationsinsatser behövs inom kriminalvården.

Text och bild: Anna Fredriksson

FAKTA OM HALVVÄGSHUS

Det finns fyra utslussningsåtgärder, fastställda i lag, för den som avtjänar ett straff längre än sex månader. Vanligast är utökad frigång då man vistas i bostaden med fotboja (530 personer 2014). Sedan kommer vårdvistelse (350 personer 2014) och därefter frigång (80 personer) och halvvägshus. 2014 bodde drygt 70 personer totalt på de tre halvvägshus som finns och som ligger i Stockholm, Malmö och Göteborg. Längden på vistelsen varierar mellan en månad och ett år.

På bilden ser du justitieminister Morgan Johansson och Anneli Norstedt, föreståndare på Skyddsvärnets halvvägshus i Stockholm.